

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6914(G)-2560

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6914(G)-2017

**การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ
ฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย**

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES

FOR FREE RANGE INDIGENOUS CHICKEN FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 65.020.30

ISBN XXX-XXX-XXX-X

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6914(G)-2560

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6914(G)-2017

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ ฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR FREE RANGE INDIGENOUS CHICKEN FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3373

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ตอนพิเศษ

วันที่

พุทธศักราช 2560

คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร
เรื่อง ไก่พื้นเมือง

1.	อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย นายไพโรจน์ เฮงแสงชัย รองอธิบดี	ประธานกรรมการ
2.	ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ นางสาวยุพา เหล่าจินดาพันธ์ นางสาวก่อดดี ผลเกลี้ยง	กรรมการ
3.	ผู้แทนสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ นายพลกฤษณ์ อ้อยตา นางสาวอัญญารัตน์ ราชประโคน	กรรมการ
4.	ผู้แทนสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ นายอำนาจ เลี้ยวธารากุล นางสาวตรุณี โสภา	กรรมการ
5.	ผู้แทนสำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ นายชัยโรจน์ โพธิ์เจริญ นางมนิษฐา ประชุม	กรรมการ
6.	ผู้แทนคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นายมนต์ชัย ดวงจินดา นางสาวสจี กัณฑ์หาเรียง นายพิชญ์รัตน์ แสนไชยสุริยา	กรรมการ
7.	ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผศ.น.สพ.ฉัตรชัย สารชัย	กรรมการ
8.	ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ นายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ นายมนตรี ถาวร	กรรมการ
9.	ผู้แทนสมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นายสาโรจน์ เจียรคงมั่น นายจักรภพ บุญกว้าง	กรรมการ
10.	ผู้แทนสมาคมสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก นายครรชิต แซ่ตั้ง	กรรมการ

11. ผู้แทนสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองไทย กรรมการ
12. ผู้แทนชมรมไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ กรรมการ
นายชิมโอน ปัญญา
นายมานะ ส่วนบุญ
13. นายนพพร วายุโชติ กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตเนื้อสัตว์
14. นายสมบัติ ศุภประภากร กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการควบคุมการผลิตเนื้อสัตว์
15. ผู้แทนสำนักกำหนดมาตรฐาน กรรมการและเลขานุการ
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางสาวจีรจิต ดิศสนะ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย (มกษ.6914 – 2560) สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อยให้เป็นที่ยอมรับยิ่งขึ้นในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรจึงกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติในการใช้ มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย เพื่อใช้เป็น แนวทางในการนำมาตรฐานดังกล่าวไปปฏิบัติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2558. มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์. มกษ. 6903-2558.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). 2557. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการระบบการสร้างอาชีพ การเลี้ยงไก่ประดู่ทางด้อย่างยั่งยืน.

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย มาตรฐานเลขที่ มกษ. 6914(G)-2560 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ

ฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย

แนวปฏิบัตินี้ ใช้อธิบายและขยายความทางวิชาการ ครอบคลุมเหตุผลและการปฏิบัติในแต่ละข้อกำหนด ในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย (มกษ. 6914 - 2560)

การตรวจประเมิน การให้การรับรอง และการให้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรสำหรับ ฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย ให้ถือตาม มกษ. 6914 - 2560

คำอธิบายของข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ ฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย (มกษ. 6914 - 2560)

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ครอบคลุมข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พื้นเมือง แบบเลี้ยงปล่อยเพื่อการค้า ตั้งแต่องค์ประกอบฟาร์ม อาหาร น้ำ การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพสัตว์ การจัดการสวัสดิภาพสัตว์ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และการบันทึกข้อมูล เพื่อผลิตไก่พื้นเมืองที่มี สุขภาพแข็งแรง และได้เนื้อไก่ที่เหมาะสมสำหรับการบริโภค

คำอธิบาย

วัตถุประสงค์ของการกำหนดมาตรฐานนี้ เพื่อให้ได้เนื้อไก่พื้นเมืองที่เหมาะสมสำหรับการบริโภค โดยเป็น ข้อกำหนดในการปฏิบัติที่เหมาะสมในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย จะไม่ครอบคลุมการปฏิบัติที่ดี สำหรับไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงแบบขังกรง ไก่พื้นเมืองพันธุ์ และไม่ครอบคลุมการปฏิบัติที่ดีสำหรับไก่พื้นเมือง เพื่อการผลิตไข่ไก่ เนื่องจากมีลักษณะการเลี้ยงและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน

2. นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีดังต่อไปนี้

2.1 ไก่พื้นเมือง (indigenous chicken/native chicken) หมายถึง ไก่ที่มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Gallus gallus* หรือ *Gallus domesticus* ครอบคลุมไก่พื้นเมืองไทยหรือไก่พื้นเมืองลูกผสม เป็นสายพันธุ์ที่ทนทานต่อ สภาพแวดล้อม สามารถเลี้ยงแบบปล่อยได้ เช่น ไก่พันธุ์ประดู่หางดำ ไก่พันธุ์เหลืองหางขาว ไก่พันธุ์แดง และไก่พันธุ์ซี

2.2 การเลี้ยงไก่แบบปล่อย (free range chicken farming) หมายถึง การจัดการเลี้ยงไก่ ซึ่งมีช่วงเวลาในแต่ละวันที่ปล่อยให้ไก่ได้ออกมาภายนอกโรงเรือนซึ่งเป็นพื้นดินที่มีหญ้าหรือพืชที่เป็นอาหารได้อย่างอิสระ ไก่ได้แสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ เช่น การไชรันชน คู้ยเขี่ย จิกกินพืช ผัก ทำให้ไก่อารมณ์ดีและมีความสุข

2.3 ฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย (free range indigenous chicken farm) หมายถึง สถานที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า ซึ่งครอบคลุมถึง โรงเรือน และพื้นที่เลี้ยงปล่อย สถานที่เก็บและเตรียมอาหารสัตว์ บริเวณสำหรับทำลายซาก จุลรบบวมขยะ เป็นต้น

2.4 โรงเรือน (house) หมายถึง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใช้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับเป็นที่พักอาศัย มีหลังคากันแดดกันฝนและมีวัสดุล้อมรอบโรงเรือน เช่น โคร่งไม้ที่มีตาข่าย และป้องกันไม่ให้สัตว์อื่นเข้า เช่น นก

2.5 พื้นที่เลี้ยงไก่แบบปล่อย หมายถึง บริเวณการเลี้ยงไก่ที่เป็นพื้นดินนอกโรงเรือน มีหญ้าหรือพืชที่เป็นอาหาร และอยู่เชื่อมต่อกับโรงเรือน เพื่อมีบริเวณให้ไก่แสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ

3. ข้อกำหนด

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

1.1 สถานที่ตั้ง

ข้อกำหนด 1.1.1 ต้องได้รับการยินยอมจากหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น

คำอธิบาย

ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปให้ผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 31 กำหนดให้กิจการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสัตว์ทุกชนิดถือเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ดังนั้นผู้ประกอบการฟาร์มไก่พื้นเมืองแบบเลี้ยงปล่อย ต้องมีหลักฐานใดๆ ที่แสดงว่าได้รับการยินยอมจากหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

1.1 สถานที่ตั้ง

ข้อกำหนด 1.1.2 ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน และมีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์

คำอธิบาย

ทำเลที่ตั้งฟาร์มเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ โดยควรคำนึงถึงความสะดวกในด้านการจัดการการเลี้ยง การป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรค รวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน และกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการตั้งกิจการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ควรมีแหล่งน้ำที่สะอาดและเพียงพอสำหรับการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้ไก่ที่เลี้ยงมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

พื้นที่ที่ตั้งของฟาร์มควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเลี้ยงไก่ โดยต้องคำนึงถึงเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกต่อการขนส่งลูกไก่ อาหารสัตว์ ยา วัคซีน และอุปกรณ์ต่างๆ เข้าสู่ฟาร์ม รวมถึงไก่และผลิตภัณฑ์ และการขนถ่ายของเสีย ขยะ ออกนอกฟาร์มได้สะดวก

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

1.1 สถานที่ตั้ง

ข้อกำหนด 1.1.3 ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เว้นแต่มีมาตรการป้องกันอันตรายที่มีประสิทธิภาพ

คำอธิบาย

อันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพจากแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น ขยะหรือของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ของเสียจากแหล่งชุมชน และการชะล้างสารเคมีจากแหล่งเกษตรกรรมที่มีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร รวมทั้งของเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น อาจเป็นสาเหตุทำให้สัตว์ป่วยหรือตายได้ ดังนั้นสถานที่ตั้งฟาร์มต้องห่างจากแหล่งชุมชน สถานประกอบการ และต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีความเสี่ยงจากการรั่วไหลหรือปนเปื้อนที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของไก่ เช่น แหล่งรวมขยะ โรงงานอุตสาหกรรมที่มีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตหรือการล้างทำความสะอาดเครื่องจักร

ไม่ควรเป็นพื้นที่ราบลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมขัง โดยพิจารณาจากลักษณะภูมิประเทศ ทิศทางการระบายน้ำ ประวัติการเกิดน้ำท่วมขังในบริเวณนั้น หรืออาจต้องมีการถมพื้นที่เพื่อปรับระดับให้สูงกว่าปกติ

นอกจากนี้ฟาร์มไก่ต้องมีที่ตั้งแยกออกจากฟาร์มสัตว์ชนิดอื่นที่สามารถก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค และควรอยู่ห่างจากแหล่งอพยพของสัตว์ปีกธรรมชาติ แหล่งรวมสัตว์ปีก เช่น ตลาดค้าสัตว์ปีก โรงฆ่าสัตว์ปีก โรงงานรวบรวมหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์จากมูลหรือซากสัตว์ปีก อย่างน้อย 5 กิโลเมตร หรือมีมาตรการป้องกันโรคที่ดีเพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคเข้าสู่ฟาร์ม

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

1.2 ผังและลักษณะฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.2.1 พื้นที่ฟาร์มมีขนาดเพียงพอเหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์และสิ่งแวดล้อม มีรั้วรอบพื้นที่การเลี้ยง

คำอธิบาย

ฟาร์มไก่ต้องมีพื้นที่เหมาะสมกับขนาดและจำนวนโรงเรือนที่มีภายในฟาร์ม ควรมีระยะห่างของแต่ละโรงเรือนเพื่อควบคุมการแพร่กระจายโรคระหว่างโรงเรือน ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพสัตว์ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น กลิ่น เสียง

มีรั้วรอบบริเวณพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ที่สามารถป้องกันการเข้า-ออกของสัตว์ต่างๆ

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

1.2 ผังและลักษณะฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.2.2 มีการวางผังฟาร์มที่ดี และจัดพื้นที่เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ เช่น บริเวณเลี้ยงสัตว์ เก็บอาหารสัตว์ เก็บอุปกรณ์ ทำลายซากสัตว์ รวบรวมขยะและสิ่งปฏิกูล และที่พักอาศัย

คำอธิบาย

การจัดแบ่งพื้นที่ภายในฟาร์มออกเป็นสัดส่วนเป็นสิ่งที่ช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในกิจกรรมต่างๆ เช่น การเลี้ยงไก่ การขนส่ง และการจัดการผลผลิต เป็นไปได้ง่ายและสะดวก รวมทั้งการวางแผนและควบคุมโรคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ต้องมีการจัดวางผังฟาร์ม แสดงขอบเขตของฟาร์ม ขอบเขตของพื้นที่เลี้ยงไก่ ซึ่งมีการแบ่งพื้นที่ภายในฟาร์มออกเป็นสัดส่วน แยกเขตที่พักอาศัยของบุคลากรจากพื้นที่เลี้ยงไก่ให้ชัดเจน ควรแสดงตำแหน่งของสถานที่ภายในฟาร์มให้ครบถ้วน เช่น ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรือน พื้นที่เลี้ยงปล่อย สถานที่เก็บอาหารสัตว์ ผสมอาหารสัตว์ เก็บอุปกรณ์เวชภัณฑ์และสารเคมี ทำลายซากไก่ รวบรวมขยะและสิ่งปฏิกูล แหล่งน้ำใช้หรือสถานที่กักเก็บน้ำ รวมถึงแหล่งน้ำสำรองในกรณีที่ระบบน้ำภายในฟาร์มขัดข้อง

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

1.3 โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.3.1 สร้างด้วยวัสดุที่คงทน แข็งแรง ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา มีการระบายอากาศที่ดีและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและไก่ สามารถป้องกันนกไม่ให้เข้าสู่บริเวณโรงเรือนได้

คำอธิบาย

โรงเรือนเป็นที่อยู่อาศัยของไก่ โรงเรือนที่แข็งแรง สามารถกันแดดกันฝน มีการจัดการโรงเรือนที่ดี ทำให้ไก่อยู่สบาย ไม่เครียด ส่งผลดีต่อสุขภาพของไก่

โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงไก่ต้องมีโครงสร้างแข็งแรง ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีหลังคาสำหรับกันแดดกันฝน และมีการระบายอากาศที่ดี วัสดุที่ใช้ในการสร้างโรงเรือนไม่ควรมีส่วนยื่นที่แหลมคม ซึ่งทำให้สัตว์หรือผู้ปฏิบัติงานได้รับอันตราย และสามารถป้องกันนกเข้าโรงเรือนได้ เช่น การทำตาข่ายรอบโรงเรือน เนื่องจากนกอาจนำโรคมารู้มาได้

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

1.3 โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.3.2 มีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงไก่ ให้ไก่สามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้

คำอธิบาย

โรงเรือนต้องมีขนาดพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนไก่ที่เลี้ยง ไม่หนาแน่นเกินไป มีพื้นที่การเลี้ยงภายในโรงเรือนโดยคิดเป็นน้ำหนักไก่พื้นเมืองรวมไม่เกิน 15 กิโลกรัม ต่อพื้นที่ 1 ตารางเมตร เพื่อให้ไก่มีอิสระในการเคลื่อนไหว และสามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้ รวมทั้งมีคอนให้ไก่เกาะภายในโรงเรือน

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

1.3 โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.3.3 ในกรณีที่ใช้วัสดุรองพื้นภายในโรงเรือน วัสดุที่ใช้ต้องใหม่ สะอาด แห้ง และมีการฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้

คำอธิบาย

กรณีที่โรงเรือนใช้วัสดุรองพื้นเพื่อช่วยดูดซับความชื้นจากมูลไก่ น้ำที่หกจากอุปกรณ์ให้น้ำ ช่วยลดการสัมผัสกับมูลโดยตรง การใช้วัสดุรองพื้นที่แห้งและสะอาดจะทำให้โรงเรือนและไก่สะอาด อยู่ได้สบาย

วัสดุรองพื้นที่ใช้ภายในโรงเรือน เช่น แกลบ ฟาง ชี้กบ ชี้เลื่อย ต้องใหม่ แห้ง สะอาด อยู่ในสภาพดี และสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้

ทั้งนี้วัสดุรองพื้นต้องทำการฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้ หรือก่อนนำไปเข้าเลี้ยง เช่น การพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

1.4 พื้นที่เลี้ยงปล่อย

ข้อกำหนด 1.4 มีพื้นที่เลี้ยงปล่อยภายนอกโรงเรือนอย่างเพียงพอ ให้ไก่มีความเป็นอยู่ตามธรรมชาติ เป็นพื้นที่มีหญ้าหรือพืชที่เป็นอาหาร

คำอธิบาย

ต้องมีพื้นที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองภายนอกโรงเรือนที่ไม่มีหลังคา หรือวัสดุคลุม สามารถทำให้ไก่มีความเป็นอยู่อย่างธรรมชาติ ไก่สามารถสัมผัสแสงแดด อากาศภายนอกโรงเรือน และควรมีต้นไม้หรือร่มเงา เพื่อให้ไก่สามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ เช่น จิกกินพืชผัก หรือแมลง หนอน ปลวก ทำให้ไก่ไม่เครียด มีผลทำให้สุขภาพแข็งแรง

มีพื้นที่เลี้ยงปล่อยสำหรับไก่หลังจากช่วงอนุบาลภายนอกโรงเรือนอย่างน้อย 1 ตร.ม./ตัว ทั้งนี้ให้พิจารณาความเหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรม สรีระ ของไก่พื้นเมืองในแต่ละช่วงอายุ รวมทั้งสภาพอากาศ

รายการที่ 2 อาหารสำหรับไก่พื้นเมือง

ข้อกำหนด 2.1 วัสดุที่ใช้อาหารสำเร็จรูป ต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ และให้ตรวจสอบคุณภาพอาหารไก่ทางกายภาพในเบื้องต้น และเก็บตัวอย่างอาหารในแต่ละรุ่นเพื่อใช้วิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการหากเกิดกรณีมีปัญหาหรือข้อสงสัย

คำอธิบาย

อาหารสัตว์เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการเลี้ยงไก่ อาหารสำเร็จรูปต้องมาจากผู้ผลิตที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ เพื่อให้มั่นใจว่าได้อาหารสัตว์ที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย ไม่หมดอายุ ไม่มีการผสมยาสัตว์หรือสารเคมีต้องห้ามลงในอาหารสัตว์

ในการตรวจรับอาหารสัตว์ควรมีการตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์ทางกายภาพเบื้องต้นทุกรุ่นอย่างสม่ำเสมอ เช่น ภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ไม่ฉีกขาด แตก ชำรุด ฉลากมีเลขทะเบียนถูกต้อง อาหารต้องไม่หมดอายุ ทั้งนี้ก่อนนำอาหารไปเลี้ยงไก่ควรตรวจสอบอาหารสัตว์ หากพบว่ามี สี กลิ่นที่ผิดปกติ หรือรวมตัวเป็นก้อน ไม่ควรนำมาใช้เลี้ยงไก่

ควรเก็บตัวอย่างอาหารสำเร็จรูปทุกรุ่นการผลิตที่มีการนำมาใช้ในฟาร์มเอาไว้อย่างน้อย 3 เดือน เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ กรณีเกิดปัญหาสุขภาพที่สงสัยว่าอาจมีสาเหตุจากอาหารสัตว์ขึ้นภายหลัง

รายการที่ 2 อาหารสำหรับไก่พื้นเมือง

ข้อกำหนด 2.2 ในกรณีที่ผสมอาหารเองในฟาร์ม วัตถุดิบที่ใช้หรือสิ่งที่เติมในอาหารต้องมีคุณภาพ ปลอดภัย และห้ามใช้สารต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

คำอธิบาย

ในกรณีผสมอาหารเองในฟาร์ม วัตถุดิบที่ใช้หรือสิ่งที่เติมในอาหารต้องมีคุณภาพ ปลอดภัย ไม่ใช้สารต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากมีความจำเป็นต้องใช้สารเคมีหรือยาผสมในอาหารเพื่อป้องกันและรักษาโรค ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

รายการที่ 2 การให้อาหาร

ข้อกำหนด 2.3 ใช้ภาชนะให้อาหารที่สะอาดและเหมาะสมกับจำนวนและอายุของไก่ และจัดวางในโรงเรือนเท่านั้น และอยู่ในตำแหน่งที่ไก่ทุกตัวเข้าถึงอาหารสัตว์ได้

คำอธิบาย

ความสะอาดของภาชนะให้อาหารสัตว์ เป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลี้ยงไก่ ดังนั้นการทำความสะอาด ฆ่าเชื้อ การเก็บรักษา หรือการใช้ที่ไม่ถูกวิธี อาจทำให้มีการปนเปื้อนของสารเคมีหรือเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพไก่ได้ ภาชนะให้อาหารสัตว์จึงต้องสะอาด แห้ง ไม่ชำรุด และไม่ทำจากวัสดุที่เป็นอันตรายต่อตัวสัตว์

ในการให้อาหารต้องมีจำนวนและขนาดของภาชนะที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากจำนวนและอายุของไก่ ต้องจัดวางภาชนะให้อาหารสัตว์ในโรงเรือนเท่านั้น ไม่วางในพื้นที่เสี่ยงพลอย เพื่อป้องกันไม่ให้เปื้อนแหล่งอาหารของนก ทั้งนี้ต้องวางในตำแหน่งที่เหมาะสมและทั่วถึง เพื่อให้ไก่ทุกตัวเข้าถึงอาหารได้

รายการที่ 2 อาหารสำหรับไก่พื้นเมือง

ข้อกำหนด 2.4 การผสมสารเคมีหรือยาในอาหารเพื่อรักษาโรค ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม รวมถึงมีสถานที่เก็บอาหารสัตว์ผสมแยกออกจากการเก็บอาหารทั่วไปและมีป้ายบ่งชี้

คำอธิบาย

สารเคมีหรือยาที่ผสมในอาหารสัตว์อาจก่อให้เกิดปัญหาการตกค้างในผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ซึ่งอาจมีผลต่อสุขภาพทั้งคนและสัตว์ ดังนั้นในกรณีที่ต้องผสมสารเคมีหรือยาลงในอาหารสัตว์ ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม เพื่อควบคุมและจำกัดการใช้เท่าที่จำเป็นและหลีกเลี่ยงอันตรายจากการตกค้างในสิ่งแวดล้อม และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการดื้อยาของเชื้อจุลินทรีย์

ฟาร์มต้องมีบริเวณเก็บอาหารสัตว์ผสมแยกออกจากการเก็บอาหารทั่วไปและมีป้ายบ่งชี้

ห้ามผสมสารเคมีหรือยาที่ไม่อนุญาตให้ใช้ในอาหารสัตว์ เช่น ไนโตรฟูแรน คลอแรมเฟนิคอล เนื่องจาก หากตกค้างในผลิตภัณฑ์ จะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค

รายการที่ 2 อาหารสำหรับไก่พื้นเมือง

ข้อกำหนด 2.5 มีสถานที่เก็บอาหารไก่ที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนและการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้

คำอธิบาย

การเก็บรักษาวัตถุดิบและอาหารที่ผสมแล้ว ควรเก็บในภาชนะบรรจุอาหารที่ปิดมิดชิด ต้องมีวัสดุรองด้านล่างของภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ เพื่อให้อากาศถ่ายเทและป้องกันความชื้นจากพื้น หากอาหารมีความชื้นอาจก่อให้เกิดเชื้อราและสารพิษจากเชื้อรา เช่น อะฟลาทอกซิน (Aflatoxin) ได้ ควรจัดวางอาหารเรียงลำดับแยกตามวันผลิตหรือรุ่นการผลิต ติดป้ายหรือทำสัญลักษณ์ไว้ ให้มีการนำไปใช้ตามลำดับการผลิตก่อนหลัง เพื่อไม่ให้มีอาหารตกค้าง หมดอายุ และสัตว์ได้กินอาหารที่สดใหม่อยู่เสมอ

สถานที่เก็บรักษาอาหารสัตว์ ควรเป็นสถานที่เฉพาะ สะอาด แห้ง ระบายอากาศได้ดี มีการป้องกันแมลง และสัตว์พาหะต่าง ๆ รวมถึงสามารถป้องกันการปนเปื้อนและรักษาคุณภาพของอาหารไม่ให้เสื่อมสภาพ

รายการที่ 3 น้ำสำหรับไก่พื้นเมือง

ข้อกำหนด 3.1 แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์มต้องสะอาด เพียงพอ และอยู่ในบริเวณที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย

คำอธิบาย

น้ำเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการเลี้ยงไก่ น้ำที่ใช้ต้องมีคุณภาพเหมาะสมและมีปริมาณเพียงพอหรืออย่างน้อยตลอดช่วงของการเลี้ยงไก่ ถ้าคุณภาพน้ำเหมาะสมก็จะทำให้สัตว์เจริญเติบโตได้ดี แต่หากน้ำมีคุณภาพไม่เหมาะสมอาจทำให้สัตว์ป่วย เป็นโรคได้ง่าย

การพิจารณาเลือกแหล่งน้ำสำหรับเลี้ยงสัตว์ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดผลกระทบและความเสี่ยงต่อการดำเนินกิจกรรมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ แหล่งน้ำที่ใช้สำหรับการเลี้ยงไก่ ต้องปราศจากการปนเปื้อนของสิ่งที่เป็นอันตรายจากแหล่งมลพิษ เช่น อุตสาหกรรม ของเสียจากแหล่งชุมชน รวมถึงน้ำเสียจากโรงเรือน และบ้านพักอาศัย ที่จะสามารถปนเปื้อนเข้าสู่แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม และส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์และบุคลากรภายในฟาร์ม

กรณีสงสัยคุณภาพน้ำให้ตรวจคุณภาพน้ำบางรายการตามความเสี่ยงของการปนเปื้อนของอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์และผู้บริโภค และเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์น้ำเป็นหลักฐาน

รายการที่ 3 น้ำสำหรับไก่พื้นเมือง

ข้อกำหนด 3.2 ใช้ภาชนะให้น้ำที่สะอาด เพียงพอ

คำอธิบาย

ภาชนะให้น้ำมีความสำคัญในการเลี้ยงไก่ หากไม่สะอาด การเก็บรักษา หรือการใช้ที่ไม่ถูกวิธี อาจทำให้มีการปนเปื้อนของสารเคมีหรือเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพไก่ได้

รายการที่ 3 น้ำสำหรับไก่พื้นเมือง

ข้อกำหนด 3.3 อยู่ในตำแหน่งที่ไก่ทุกตัวเข้าถึงภาชนะให้น้ำได้สะดวก

คำอธิบาย

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น คุณภาพน้ำ อุณหภูมิ น้ำ อุณหภูมิสิ่งแวดล้อม ความชื้นในอากาศ มีผลกระทบต่อปริมาณการกินน้ำของสัตว์ ดังนั้นจึงควรจัดวางอุปกรณ์ให้น้ำในที่เหมาะสมและเข้าถึงได้สะดวก เพื่อให้ไก่ได้รับน้ำในปริมาณที่เพียงพอ

รายการที่ 3 น้ำสำหรับไก่พื้นเมือง

ข้อกำหนด 3.4 การผสมสารเคมีหรือยาในน้ำเพื่อรักษาโรค ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

คำอธิบาย

สารเคมีหรือยาที่ผสมในน้ำอาจก่อให้เกิดปัญหาการตกค้างในผลิตผลจากสัตว์ซึ่งอาจมีผลต่อสุขภาพทั้งคนและสัตว์ ดังนั้นในกรณีที่ต้องผสมสารเคมีหรือยาลงในน้ำ ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม เพื่อควบคุมและจำกัดการใช้เท่าที่จำเป็น หลีกเลี่ยงอันตรายจากการตกค้างในสิ่งแวดล้อม และผลิตผลจากสัตว์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการดื้อยาของเชื้อจุลินทรีย์

ห้ามผสมสารเคมีหรือยาที่ไม่อนุญาตให้ใช้ในน้ำสำหรับสัตว์ เช่น ไนโตรฟูแรน เนื่องจากหากตกค้างในผลิตผลจะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 4.1 มีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ ระบบการเลี้ยง การจัดการอาหารและน้ำสำหรับไก่ การทำความสะอาดและบำรุงรักษา การจัดการด้านสุขภาพไก่ การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และแบบบันทึกข้อมูล

คำอธิบาย

เพื่อให้การปฏิบัติงานภายในฟาร์มเป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต้องมีคู่มือการจัดการในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมโรงเรือน
2. การกกลูกไก่
3. การจัดการด้านการเลี้ยงไก่ (ตามช่วงอายุ)
4. การจัดการด้านอาหารและน้ำ
5. การทำความสะอาดและบำรุงรักษา
6. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก ประกอบด้วย โปรแกรมการใช้วัคซีน การใช้ยา การสุ่มตรวจ สภาวะโรคและระดับภูมิคุ้มกันโรค การจัดการไก่ป่วย หรือไก่ตาย
7. การควบคุมสัตว์พาหะ
8. การจัดการเรื่องสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม เช่น การระบายอากาศ การกำจัดของเสีย
9. การคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยงและการขนส่ง

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

4.2 บุคลากร

ข้อกำหนด 4.2.1 มีการจัดการแรงงานที่เหมาะสม ดังนี้

- (1) มีหนังสือสัญญาจ้างงาน
- (2) จ้างแรงงานที่มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์
- (3) กรณีเป็นแรงงานต่างด้าวต้องมีหนังสือเดินทางที่ถูกต้องตามกฎหมาย และมีใบอนุญาตทำงาน
- (4) จัดสวัสดิการแก่ผู้ใช้แรงงานอย่างเหมาะสมและพอเพียง
- (5) จัดหาอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน
- (6) ปฏิบัติต่อลูกจ้างชายและหญิงโดยเท่าเทียมกันในการจ้างงาน

คำอธิบาย

บุคลากรหรือแรงงานเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินกิจการสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก ผู้ประกอบการจัดการแรงงานที่เหมาะสม ดังนี้

(1) มีหนังสือสัญญาจ้างงาน

หนังสือการจ้างงาน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจ้างงาน ผู้ประกอบการ (นายจ้าง) ควรทำหนังสือสัญญาการจ้างงานกับลูกจ้างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อระบุหน้าที่ ความรับผิดชอบ อัตราค่าจ้าง สิทธิประโยชน์ที่ลูกจ้างได้รับ และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เช่น ได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง ชั่วโมงทำงาน สวัสดิการและอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจ้าง โดยเป็นการตกลงยินยอมร่วมกันทั้งสองฝ่าย และลูกจ้างมาทำงานด้วยความสมัครใจไม่ถูกบังคับ

(2) จ้างแรงงานที่มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์

นายจ้างต้องปฏิบัติต่อลูกจ้างด้วยความรับผิดชอบและสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นายจ้างควรจ้างลูกจ้างที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ เพื่อป้องกันปัญหาการใช้แรงงานเด็ก

(3) กรณีเป็นแรงงานต่างด้าวต้องมีหนังสือเดินทางที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีใบอนุญาตทำงาน

การจ้างแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นการช่วยภาครัฐลดปัญหาทางสังคม นอกจากนี้ การจ้างแรงงานที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นความผิดและมีโทษตามที่กฎหมายกำหนด นายจ้างควรรหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้อง และจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น โดยต้องมีหนังสือเดินทาง/หนังสือกำกับ (บัตรสีชมพู) ที่ถูกต้องตามกฎหมาย และมีใบอนุญาตทำงาน

(4) จัดสวัสดิการแก่ผู้ใช้แรงงานอย่างเหมาะสมและพอเพียง

การมีสวัสดิการที่ดีสำหรับผู้ใช้แรงงาน จะทำให้ลูกจ้างมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีกำลังใจในการทำงาน และมีความเอาใจใส่ต่องาน นายจ้างต้องมีการจัดระบบสวัสดิการต่อลูกจ้างอย่างพอเพียง เช่น บ้านพักที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก เป็นสัดส่วน ปลอดภัย มีห้องน้ำและห้องสุขาที่สะอาดและเพียงพอ มีน้ำสะอาดสำหรับดื่ม มีน้ำใช้ มีชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น

(5) จัดหาอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน

การทำงานในสถานที่ฟักไข่ มีการใช้เครื่องมือ สารเคมีต่างๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานได้ จึงจำเป็นต้องจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ และคู่มือการใช้งานเพื่อความปลอดภัย ผู้ประกอบการต้องจัดหาอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยส่วนบุคคลที่ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับลักษณะงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น ถุงมือ รองเท้าบูต หน้ากากอนามัย และจัดเตรียมคู่มือการใช้งานเครื่องมือเครื่องจักร สารเคมี

(6) ปฏิบัติต่อลูกจ้างชายและหญิงโดยเท่าเทียมกันในการจ้างงาน

การจ้างงานทั้งชายและหญิง ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน เว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

4.2 บุคลากร

ข้อกำหนด 4.2.2 มีจำนวนบุคลากรพอเหมาะกับจำนวนไก่ที่เลี้ยง มีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

คำอธิบาย

การจัดการบุคลากรที่ดี เป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้กิจการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ประสบความสำเร็จ โดยการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรนั้น ควรจัดแบ่งตามความรู้ ความสามารถและ

ประสบการณ์ จำนวนบุคลากรควรพอเหมาะกับจำนวนไก่ที่เลี้ยงเพื่อให้สามารถดูแลไก่ได้อย่างทั่วถึง และจัดการฟาร์มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

4.2 บุคลากร

ข้อกำหนด 4.2.3 บุคลากรที่ทำหน้าที่เลี้ยงไก่ต้องมีความรู้และได้รับการฝึกอบรม หรือได้รับการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้เลี้ยงไก่ได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบาย

การเลี้ยงไก่อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการจะช่วยให้ไก่มีอัตราการรอดสูง ได้ผลิตผลที่ดี และมีคุณภาพตามมาตรฐาน ดังนั้นบุคลากรที่เลี้ยงไก่ต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการในการเลี้ยงไก่อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีการเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ

บุคลากรต้องมีความรู้ ความชำนาญในการดูแลไก่เป็นอย่างดี ได้รับการพัฒนาและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และมีประวัติการฝึกอบรมบุคลากรในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น

- การจัดการดูแลไก่อะยะต่าง ๆ
- การเตรียมโรงเรือน
- หลักสวัสดิภาพสัตว์ปีก
- สุขลักษณะส่วนบุคคล
- การสุขาภิบาล
- การปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟฟ้าดับ อัคคีภัย อุทกภัย สารเคมีรั่วไหล
- การดูแลสุขภาพไก่
- ระบบมาตรฐานฟาร์ม

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

4.2 บุคลากร

ข้อกำหนด 4.2.4 มีสัตวแพทย์ที่มีใบรับรองเป็นผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกกำกับดูแลด้านสุขภาพไก่

คำอธิบาย

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นผู้ที่มีความเข้าใจเรื่องการจัดการฟาร์มทั่วไปและการจัดการด้านสุขภาพตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ พ.ศ. 2558 กำหนดให้ “สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์” หมายความว่าสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์ และได้รับใบรับรองเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีกจากกรมปศุสัตว์

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องการจัดการฟาร์มทั่วไป การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ สุขภาพของฟาร์ม การใช้ยาและวัคซีนภายในฟาร์ม โดยรับผิดชอบการสั่งยาใช้ในฟาร์ม เพื่อความปลอดภัยของไก่ และผลผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

4.2 บุคลากร

ข้อกำหนด 4.2.5 บุคลากรต้องมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดีและต้องได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี

คำอธิบาย

การมีสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มที่ดี เป็นปัจจัยที่สำคัญในการป้องกันหรือลดการปนเปื้อนของเชื้อก่อโรคที่สำคัญจากผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มสู่สัตว์ที่เลี้ยงได้

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มต้องได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มไม่เป็นโรค เช่น โรคติดเชื้อเสพติด โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือพาหะของโรคภายใต้กฎหมายว่าด้วยอาหาร เช่น โรคเรื้อน วัณโรคในระยะอันตราย โรคเท้าช้าง และโรคผิวหนังที่น่ารังเกียจ

ผู้ที่แสดงอาการป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจและโรคระบบทางเดินอาหาร เช่น ไอ เจ็บคอ ท้องร่วง อาเจียน หรือมีไข้ ห้ามเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่เลี้ยงไก่ โดยให้หยุดพักจนกระทั่งหายป่วยจึงให้กลับเข้าปฏิบัติงานได้

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

4.3 การทำความสะอาดและบำรุงรักษา

ข้อกำหนด 4.3.1 โรงเรือน และอุปกรณ์ต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ

คำอธิบาย

ฟาร์มไก่ต้องมีขั้นตอนการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกสุขลักษณะ ต้องไม่ปล่อยให้พื้นโรงเรือนเป็นที่สะสมและหมักหมมของมูลและเศษอาหาร

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

4.3 การทำความสะอาดและบำรุงรักษา

ข้อกำหนด 4.3.2 บำรุงรักษาโรงเรือนและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี มีความปลอดภัยต่อไก่และผู้ปฏิบัติงาน

คำอธิบาย

โรงเรือนและอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงไก่ต้องมีการซ่อมบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี พร้อมใช้งานตามวัตถุประสงค์ หากเกิดการชำรุด เสียหาย ต้องทำการซ่อมบำรุงอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อไก่และผู้ปฏิบัติงาน

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม**4.3 การทำความสะอาดและบำรุงรักษา**

ข้อกำหนด 4.3.3 ทำความสะอาด ซ้ำเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์หลังจากย้ายไก่อุ่นเก่าออก และก่อนนำไก่อุ่นใหม่เข้าเลี้ยง

ข้อกำหนด 4.3.4 หลังจากย้ายไก่อุ่นเก่าออก ให้ปิดพักโรงเรือนก่อนนำไก่อุ่นใหม่เข้าเลี้ยง หรือปฏิบัติตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

คำอธิบาย

หลังจากการนำย้ายไก่อุ่นเก่าออกต้องนำมูลสัตว์และวัสดุรองพื้นออกและทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออุปกรณ์และโรงเรือน

ปิดพักโรงเรือนก่อนนำไก่อุ่นใหม่เข้าเลี้ยงอย่างน้อย 14 วัน และกรณีเกิดโรคระบาดให้ปฏิบัติตามประกาศและระเบียบของกรมปศุสัตว์

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม**4.3 การทำความสะอาดและบำรุงรักษา**

ข้อกำหนด 4.3.5 พื้นที่เลี้ยงแบบปล่อยต้องมีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อหลังจากย้ายไก่อุ่นเก่าออก และก่อนนำไก่อุ่นใหม่เข้ามาเลี้ยง

คำอธิบาย

หลังจากย้ายไก่อุ่นเก่าออกเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต้องทำความสะอาดและมีการฆ่าเชื้อโดยการโรยปูนขาวหรือพ่นยาฆ่าเชื้อ และก่อนนำไก่อุ่นใหม่เข้าเลี้ยง

พักพื้นที่เลี้ยงปล่อยก่อนนำไก่อุ่นใหม่เข้าเลี้ยงอย่างน้อย 21 วัน และกรณีเกิดโรคระบาดให้ปฏิบัติตามประกาศและระเบียบของกรมปศุสัตว์

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม**4.3 การทำความสะอาดและบำรุงรักษา**

ข้อกำหนด 4.3.6 สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายที่ใช้ในกระบวนการต่างๆ ให้ใช้ตามคำแนะนำของฉลากผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

คำอธิบาย

สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในกระบวนการต่างๆ ต้องได้รับอนุญาตจากกรมปศุสัตว์ให้ใช้ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดยให้ใช้ตามคำแนะนำในฉลากผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

เลือกใช้สารทำความสะอาดและน้ำยาฆ่าเชื้อที่อยู่ในรายชื่อสารเคมี / ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่อนุญาตให้ใช้ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของกรมปศุสัตว์ หรือตามดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มและควรมีคู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมน้ำยาฆ่าเชื้อ หรือปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลาก

ต้องจัดเก็บสารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อควบคุมการหยิบใช้ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่ไก่ และไม่เกิดอันตรายต่อบุคคล ภาชนะบรรจุสารเคมี น้ำยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายที่เสื่อมสภาพ หรือใช้หมดแล้วต้องทำลายหรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้

ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ถูกต้อง รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

4.4 การจัดการพื้นที่เลี้ยงปล่อย

ข้อกำหนด 4.4.1 พื้นที่เลี้ยงปล่อยภายนอกโรงเรือน หญ้าหรือพืชที่เป็นอาหารต้องมีการหมุนเวียนหรือพักแปลง หรือกรณีหญ้าหรือพืชที่เป็นอาหารไก่ไม่เพียงพอ ต้องมีการเสริมหญ้าหรือพืชจากภายนอก

พื้นที่เลี้ยงปล่อยภายนอกโรงเรือนต้องมีการจัดการสภาพแวดล้อมที่ดี และเป็นพื้นที่ที่มีหญ้าหรือพืชที่เป็นอาหารอย่างน้อยร้อยละ 40 ของพื้นที่

แปลงหญ้าหรือพืชอาหาร อาจมีการหมุนเวียนหรือพักแปลง ให้หญ้าได้งอกใหม่ และตัดวงจรพยาธิ

มีการเสริมหญ้าหรือพืชจากภายนอก กรณีหญ้าหรือพืชที่เป็นอาหารไก่ไม่เพียงพอ

ไก่ควรถูกปล่อยเลี้ยงภายนอกโรงเรือนไม่น้อยกว่าวันละ 8 ชั่วโมง ทั้งนี้ให้พิจารณาความเหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรม สรีระ ของไก่พื้นเมืองในแต่ละช่วงอายุ รวมทั้งสภาพอากาศ

ในกรณีที่เกิดโรคระบาดในสัตว์ปีกจำเป็นต้องจำกัดบริเวณการเลี้ยงไก่เฉพาะในโรงเรือน

รายการที่ 5 สุขภาพสัตว์

5.1 การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.1.1 การจัดการสุขภาพสัตว์ การเฝ้า และโปรแกรมวัคซีน อยู่ภายใต้ความดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

คำอธิบาย

การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ในการเลี้ยงไก่ หากไก่มีสุขภาพทรุดโทรม ร่างกายอ่อนแอ เจ็บป่วย หรือตาย จะทำให้ผลผลิตต่ำกว่าเป้าหมาย ผู้ประกอบการสูญเสียรายได้ แรงงานและเวลาในการเฝ้าระวังและกำจัดโรค รวมทั้งผู้บริโภคจะได้รับผลผลิตที่ไม่ปลอดภัยด้วย

มีโปรแกรมการให้วัคซีนเพื่อป้องกันโรคระบาดที่สำคัญ เช่น โรคนิวคาสเซิล โรคหลอดลมอักเสบติดต่อหรือโรคระบาดอื่น ๆ และมีโปรแกรมการกำจัดพยาธิภายในและภายนอก อย่างเหมาะสมภายใต้ความดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

รายการที่ 5 สุขภาพสัตว์

5.1 การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.1.2 มีการป้องกันและฆ่าเชื้อโรค ยานพาหนะ อุปกรณ์ และบุคคลก่อนเข้า-ออกฟาร์ม รวมถึงมีการจัดบันทึกการผ่านเข้า-ออกฟาร์มของบุคคลภายนอกที่สามารถตรวจสอบได้

คำอธิบาย

การป้องกันและฆ่าเชื้อยานพาหนะ อุปกรณ์ และบุคคล เป็นมาตรการที่ใช้ป้องกันหรือลดความเสี่ยงในการนำเชื้อโรคเข้าสู่หรือออกฟาร์มหรือโรงเรือน และในแต่ละโรงเรือนมีระบบการเลี้ยงแบบเข้าและออกพร้อมกันหมด (all in all out) และมีการจัดมาตรการควบคุมโรคก่อนเข้า-ออกฟาร์มหรือโรงเรือนโดยมีการทำลายเชื้อโรคอย่างเหมาะสมก่อนเข้า-ออกฟาร์มดังนี้

(1) บุคคล

(1.1) มีบันทึกการเข้า-ออกฟาร์มของบุคคลภายนอกที่จะเข้าฟาร์ม ต้องมีการแจ้งวัตถุประสงค์ ข้อมูลการป่วย และประวัติการสัมผัสสัตว์ปีกใน 72 ชั่วโมง ก่อนเข้าฟาร์ม และต้องได้รับการอนุญาตจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหรือผู้จัดการฟาร์มก่อนทุกครั้ง

(1.2) ผู้ที่จะเข้าไปในพื้นที่เลี้ยงไก่จะต้องล้างมือ จุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อ

(1.3) บุคคลที่มีประวัติสัมผัสกับสัตว์ปีกในฟาร์มอื่น ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงไก่จะต้องมีระยะพักโรคโดยไม่ไปสัมผัสไก่ในพื้นที่เลี้ยงเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 วัน

(1.4) แยกรองเท้าสำหรับใช้ภายนอกและภายในพื้นที่เลี้ยงไก่อย่างชัดเจน ต้องมีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อสำหรับจุ่มรองเท้าบูทเวลาเข้าและออกจากพื้นที่เลี้ยงไก่ เพื่อป้องกันการนำเชื้อโรคเข้าสู่พื้นที่เลี้ยงไก่

(1.5) เสื้อผ้าและรองเท้าที่ใช้ภายในฟาร์มต้องมีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อทุกครั้งหลังใช้งานเสร็จ

(2) ยานพาหนะ

(2.1) มีบันทึกการเข้า-ออกฟาร์มของยานพาหนะทุกชนิด เพื่อให้สามารถตามสอบได้

(2.2) จอดยานพาหนะในสถานที่ที่ฟาร์มกำหนดไว้ให้

(2.3) ยานพาหนะที่เข้าฟาร์มไก่ ต้องผ่านการฆ่าเชื้อที่เหมาะสมโดยเฉพาะล้อยานพาหนะ

(2.4) ต้องมีการควบคุมสิ่งปนเปื้อนและน้ำที่เกิดจากการฆ่าเชื้อยานพาหนะไม่ให้ปนเปื้อนเข้าไปสู่เขตพื้นที่เลี้ยงไก่

(3) มีวิธีการฆ่าเชื้ออุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ก่อนนำอุปกรณ์เข้าเขตพื้นที่เลี้ยงไก่เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของเชื้อโรค

รายการที่ 5 สุขภาพสัตว์

5.1 การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.1.3 มีมาตรการควบคุมสัตว์พาหะนำเชื้อ

คำอธิบาย

การหมักหมมของของเสียจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์พาหะนำเชื้อ เพิ่มความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อโรคภายในฟาร์ม จึงต้องรักษาความสะอาดรอบพื้นที่การเลี้ยง กำจัดขยะไม่ให้สะสมในอาคาร ทำความสะอาดอุปกรณ์และพื้นที่ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีการกำจัดขยะและของเสียอย่างเป็นระบบ ไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์พาหะนำเชื้อ รวมทั้งมีมาตรการควบคุมสัตว์พาหะ และการกำจัดสัตว์พาหะให้เป็นไปตามการกำกับดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

นอกจากนี้ต้องมีการจัดการหรือมาตรการที่เหมาะสม ดังนี้

1. ควบคุมสุขลักษณะภายในฟาร์มเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค โดยห้ามนำอาหารเข้าไปรับประทานภายในพื้นที่เลี้ยงไก่
2. พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อในบริเวณรอบโรงเรือน ถนนทางเข้า-ออกเขตต่างๆ ภายในฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ โดยต้องมีเครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อที่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคลื่อนย้ายได้สะดวกและจำนวนเพียงพอ เพื่อไว้ใช้พ่นฆ่าเชื้อในจุดต่างๆ ภายในฟาร์มอย่างทั่วถึง
3. ป้องกันไม่ให้สัตว์ปีกหรือสัตว์พาหะอื่นๆ เข้ามาในโรงเรือน มีแผนการควบคุมและกำจัดสัตว์พาหะอย่างสม่ำเสมอทั้งภายนอกและภายในโรงเรือน

รายการที่ 5 สุขภาพสัตว์

5.1 การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.1.4 กรณีเกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาด ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

คำอธิบาย

ในกรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาด ให้ปฏิบัติตามกฎหมายและคำแนะนำที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และมีประสิทธิผลในการควบคุมโรคระบาด ตลอดจนเป็นการลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นด้วย

ถ้าพบว่าไก่มีอัตราการตายสูงผิดปกติให้แจ้งสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเข้าตรวจสอบปัญหา และในกรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

รายการที่ 5 สุขภาพสัตว์

5.1 การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.1.5 การจัดการซากไก่ให้อยู่ในดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มด้วยวิธีเหมาะสม

คำอธิบาย

ต้องมีมาตรการในการกำจัดซากไก่อย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ เพื่อลดโอกาสการแพร่กระจายของโรค และลดปัญหาผลกระทบต่อชุมชน

(1) ในกรณีของไก่ที่ตายปกติ

หากพบการตายของไก่ ให้เก็บซากไก่ออกจากเล้าทันทีทุกครั้ง ให้นำซากไก่ใส่ถุงพลาสติกกันน้ำ และปิดปากถุงให้มิดชิด แล้วนำไปใส่ในถังที่มีฝาปิดเพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำเชื้อ จากนั้นจึงรวบรวมไปทำลายทุกวันในบริเวณเฉพาะสำหรับการทำลายซาก ซึ่งต้องเป็นพื้นที่ที่ห่างจากบริเวณพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ดังนี้

(1.1) ทำลายโดยการฝัง ต้องมีเนื้อที่เพียงพออยู่ในบริเวณน้ำท่วมไม่ถึง และไม่ใกล้แหล่งน้ำ ฝังซากไต่ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และห่างจากระดับน้ำใต้ดิน โรยปูนขาวหรือราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนกลบหลุมเหนือระดับผิวดิน และต้องป้องกันไม่ให้สัตว์ไปคุ้ยเขี่ย

(1.2) ทำลายโดยการเผา ให้ทำในบริเวณที่เหมาะสมและเผาซากจนหมด

(1.3) ทำลายโดยการกลบทับและย่อยสลาย (composing) มีพื้นที่สำหรับการกลบทับเพื่อย่อยสลายซากไก่ที่เหมาะสม และมั่นใจได้ว่าวิธีการหมักทำให้เกิดการย่อยสลายอย่างสมบูรณ์ ไม่มีความเสี่ยงต่อการเป็นแหล่งแพร่เชื้อหรือพาหะ และมีขั้นตอนปฏิบัติถูกต้องตามหลักความปลอดภัยทางชีวภาพ

(1.4) ในกรณีมีการเคลื่อนย้ายซากไก่ออกนอกฟาร์ม ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติการนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์มของกรมปศุสัตว์ (ภาคผนวก ก.)

(2) ในกรณีของไก่ที่ตายจากโรคระบาด ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

รายการที่ 5 สุขภาพสัตว์

5.2 การบำบัดโรคสัตว์

ข้อกำหนด อยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโดยปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมและตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9032 เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์ และห้ามใช้ฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโต

คำอธิบาย

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก โรคระบาดที่สำคัญ และโรคอุบัติใหม่ การใช้ยาภายในฟาร์ม รวมทั้งความปลอดภัยของสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์

ดังนั้นการตรวจวินิจฉัย ออกใบสั่งยา รักษาโรค ป้องกันการเกิดซ้ำ แนะนำและควบคุมการใช้ยา และกำหนดระยะหยุดยา ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โดยปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์ และตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9032 เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยการบำบัดโรคสัตว์ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ห้ามใช้ฮอร์โมนเพื่อเร่งการเจริญเติบโต เนื่องจากอาจตกค้างในเนื้อสัตว์และส่งผลให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค

รายการที่ 6 สวัสดิภาพสัตว์

ข้อกำหนด ดูแลไก่ให้มีความเป็นอยู่ที่สบาย หากไก่ ป่วย บาดเจ็บ พิการ หรือคัดทิ้ง ควรได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อมิให้เกิดความทุกข์ทรมาน

คำอธิบาย

สวัสดิภาพสัตว์เป็นเรื่องที่ควรได้รับการเอาใจใส่ เนื่องจากสภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมทำให้สัตว์เกิดความเครียด และการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม อาจทำให้สัตว์ตื่นกลัว บาดเจ็บ พิการ ความต้านทานโรคลดลง สัตว์อาจเจ็บป่วยได้ง่าย และส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิต ดังนั้นจึงควรดูแลให้ไก่มีความเป็นอยู่ที่สบาย

ฟาร์มไก่ต้องมีการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยง ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ระหว่างการขนส่ง และตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยมีการตรวจสอบสุขภาพและสวัสดิภาพฝูงไก่อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง มีการสู่มัซึ่งน้ำหนักตัวไก่และตรวจสอบการกินอาหารของไก่ให้ทุกตัวสามารถเข้าถึงอาหาร ให้ไก่มีน้ำหนักตัวได้ตามเป้าหมายการเลี้ยง

ในกรณีที่ไก่ที่ได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ ให้แยกออกมาเพื่อดูแลรักษาอย่างเหมาะสม หากอาการหนักหรืออยู่ในสภาพที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปกินน้ำกินอาหารได้ ควรคัดทิ้งด้วยการทำการุณยฆาต เพื่อมิให้เกิดความทุกข์ทรมาน

รายการที่ 7 สิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.1 กำจัดหรือจัดการขยะมูลฝอย ของเสีย และมูลไก่ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

คำอธิบาย

ขยะมูลฝอย และของเสียจากฟาร์มไก่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นดิน แหล่งน้ำ และอากาศ อีกทั้งอาจจะเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคติดต่อต่างๆ ได้

ฟาร์มไก่ต้องมีการกำจัดขยะและของเสีย เช่น ขนไก่และมูลไก่ โดยแยกประเภทของขยะและของเสียให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล และคำนึงถึงการตกค้างในสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจึงควรเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยและของเสียไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำไปกำจัดโดยวิธีการที่เหมาะสม

รายการที่ 7 สิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.2 กรณีปล่อยน้ำที่ใช้ในฟาร์มออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะให้บำบัดน้ำเสียอย่างถูกต้องจากฟาร์มก่อน

คำอธิบาย

การปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มสู่สิ่งแวดล้อมโดยไม่ผ่านการบำบัด จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ซึ่งมีผลกระทบต่อ การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูก และกิจกรรมอื่น ๆ ในบริเวณข้างเคียง

กรณีปล่อยน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ต้องมีการบำบัดน้ำเสียจากฟาร์มตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เกิดโรคระบาดในฟาร์ม น้ำเสียจากโรงเรือนหรือฟาร์ม ต้องมีการฆ่าเชื้อและบำบัดก่อนปล่อยออกนอกฟาร์มตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อกระจายสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก

รายการที่ 7 สิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.3 ก่อนเคลื่อนย้ายวัสดุรองพื้นหลังการปลดไก่ ต้องป้องกันการฟุ้งกระจายของวัสดุรองพื้น

คำอธิบาย

วัสดุรองพื้นที่ใช้แล้ว ถือเป็นของเสียที่ต้องมีการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากการฟุ้งกระจายของวัสดุรองพื้น อาจก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค และก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศได้

ก่อนเคลื่อนย้ายวัสดุรองพื้นหลังการปลดไก่ ควรฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อที่วัสดุรองพื้น เพื่อลดปริมาณเชื้อและลดการฟุ้งกระจายก่อนเคลื่อนย้าย และต้องไม่นำวัสดุรองพื้นกลับมาใช้อีก รถที่บรรทุกวัสดุรองพื้นออกจากฟาร์มต้องคลุมให้มิดชิด หรือมีวิธีการป้องกันการฟุ้งกระจายและตกหล่น

รายการที่ 7 สิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.4 ในกรณีเป็นขยะติดเชื้อ ให้แยกทำลายและกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง ตามดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

คำอธิบาย

ขยะติดเชื้อ ยาเสื่อมสภาพ สารเคมีอันตราย ของมีคม หากถูกทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมปะปนร่วมกับขยะทั่วไป จะเพิ่มความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรคหรือเป็นอันตรายต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องมีการจัดการที่ถูกต้อง

ในกรณีเป็นขยะติดเชื้อ หรือ ขยะอันตราย ได้แก่ ขวดยา ขวดวัคซีน เข็มฉีดยา ให้แยกทำลายและกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง ตามดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

รายการที่ 8 การบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.1 ให้บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการฟาร์มที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ ผลผลิต และการควบคุมโรค ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านบุคลากร การจัดการด้านการผลิต และการควบคุมป้องกันและบำบัดโรค

คำอธิบาย

เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาหารปลอดภัยในด้านการตามสอบของกระบวนการผลิต ฟาร์มไก่จึงต้องมี การบันทึกข้อมูล เพื่อเป็นหลักฐานในการทำงานแต่ละขั้นตอน ว่าถูกต้องตามวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่มาของปัญหาหรือข้อผิดพลาดในกระบวนการผลิตได้

ต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ

- การจัดการด้านบุคลากรและบันทึกข้อมูลการอบรมของบุคลากรรวมถึงข้อมูลการตรวจสุขภาพประจำปี เช่น การจัดแบ่งโครงสร้าง การดำเนินงาน จำนวนบุคลากร การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ข้อมูลด้านสุขภาพ ประวัติและการฝึกอบรมของบุคลากรในฟาร์ม
- การจัดการด้านการผลิต เช่น ข้อมูลฝูงสัตว์ การกินอาหารและน้ำ น้ำหนักไก่ อัตราการแลกเนื้อ อัตราการตาย/การคัตทิ้ง
- ข้อมูลการควบคุมป้องกันและบำบัดโรค เช่น ข้อมูลการใช้ยา วัคซีน สารเคมี รวมถึงไบโสังยาสัตว์ ไบโอบทนาการใช้ยา และไบโสังยาในอาหารสัตว์เพื่อการรักษา โดยระบุชื่อ ชนิด รุ่นการผลิต วันที่ใช้ และปริมาณการใช้ยา วัคซีน และสารเคมี

รายการที่ 8 การบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.2 ให้เก็บรักษาบันทึกเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี

คำอธิบาย

เก็บบันทึกข้อมูลเพื่อการตรวจสอบไว้อย่างน้อย 3 ปี กรณีที่ผลิตผลมีปัญหาภายหลัง ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบให้ทราบถึงที่มาของปัญหาได้

ภาคผนวก ก

แนวทางปฏิบัติการนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์ม

เนื่องจากปัจจุบันแต่ละจังหวัดได้ประกาศเป็นเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดชนิดไข้หวัดนกในสัตว์ปีกประเภท นก ไก่ เป็ด และห่าน ดังนั้น การนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์มจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ โดยอนุญาตให้นำไปเป็นอาหารสัตว์น้ำ หรือเข้าโรงงานกำจัดซาก (Rendering plant) ดังนี้

1) การนำซากสัตว์ปีกไปเป็นอาหารสัตว์น้ำ

1.1 ฟาร์มสัตว์ปีกต้องเป็นฟาร์มมาตรฐานหรือได้รับการรับรองระบบป้องกันโรคและต้องผ่านการตรวจรับรองจากคณะกรรมการของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของกรมปศุสัตว์ที่จะนำซากสัตว์ปีกไปยังสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ

1.2 สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำจะต้องได้รับการขึ้นทะเบียน หรือได้ยื่นคำขอการจดทะเบียนกับกรมประมง

1.3 ซากสัตว์ปีกที่จะนำออกจากฟาร์มต้องผ่านการต้มในน้ำเดือดระยะเวลาอย่างน้อย 25 นาที มีอุณหภูมิใจกลางเนื้อ 70 องศาเซลเซียสขึ้นไป

1.4 ยานพาหนะที่ใช้ขนย้ายซากสัตว์ปีกจะต้องเป็นรถบรรทุกปิดมิดชิดด้วยวัสดุคงทน และห้ามเข้าในบริเวณฟาร์มโดยเด็ดขาด ให้รับซากสัตว์ปีกที่ต้มแล้วภายนอกฟาร์ม

1.5 ฟาร์มต้องส่งข้อมูลสัตว์ปีกตายปกติหรือคัตทิ้งระหว่างการเลี้ยงให้ปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์

2) ซากสัตว์ปีกนำเข้าโรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant)

2.1 ฟาร์มสัตว์ปีกต้องเป็นฟาร์มมาตรฐานหรือได้รับการรับรองระบบป้องกันโรค และต้องผ่านการตรวจรับรองจากคณะกรรมการของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่จะนำเอาซากสัตว์ปีกออกไปยังโรงงานกำจัดซากสัตว์ ที่กำหนดโดยกรมปศุสัตว์

2.2 โรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) จะต้องผ่านการรับรองจากกรมปศุสัตว์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.3 ยานพาหนะที่ใช้ขนย้ายซากสัตว์ปีกจะต้องเป็นรถบรรทุกปิดมิดชิดทุกด้าน และห้ามเข้าในบริเวณฟาร์มโดยเด็ดขาด ให้รับซากสัตว์ปีกภายนอกฟาร์ม

2.4 ฟาร์มต้องส่งข้อมูลสัตว์ปีกตายปกติ หรือคัตทิ้งระหว่างการเลี้ยงให้ปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์

3) การอนุญาตนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์ม

การนำซากสัตว์ปีกที่ต้มแล้วออกจากฟาร์มไปยังสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ ตามข้อ 1 หรือนำซากสัตว์ปีกไปยังโรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) ตามข้อ 2 ดำเนินการดังนี้

3.1 เจ้าของฟาร์มจะต้องยื่นคำขออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหรือจังหวัดในท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่เข้าเลี้ยงสัตว์ปีก ตามแบบฟอร์มคำขอ (ช.1)

3.2 สัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาลงนามในหนังสืออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งได้ล่วงหน้า โดยกรณีสัตว์ปีกเนื้อให้อนุญาตเคลื่อนย้ายล่วงหน้าได้ตลอดรุ่นของการเลี้ยง แต่ไม่เกินร้อยละ 7 ของสัตว์ปีกที่เข้าเลี้ยงทั้งหมด กรณีสัตว์ปีกไข่หรือสัตว์ปีกพันธุ์ให้อนุญาตเคลื่อนย้ายล่วงหน้าได้ คราวละ 1 เดือน โดยระบุจำนวนที่ขออนุญาตไม่เกินอัตราตายปกติหรือคัตทิ้งที่ทางฟาร์มกำหนด ตลอดจนอนุญาตให้ไปพื้นที่ปลายทางตามที่เจ้าของฟาร์มระบุไว้เท่านั้น รายละเอียดหนังสืออนุญาต (ช.2)

3.3 เมื่อฟาร์มได้รับการอนุญาตให้เคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกได้ตามข้อ 3.2 แล้ว สามารถเคลื่อนย้าย ซากสัตว์ปีกออกจากฟาร์มได้ตามเงื่อนไขที่ระบุ ทั้งนี้ฟาร์มจะต้องรายงานข้อมูลสัตว์ปีกตายปกติ/คัตทิ้งให้ปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยวิธีส่งข้อมูลตามแบบฟอร์มดังกล่าวทาง E-mail หรือ Fax

3.4 ผู้ที่เคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกจะต้องนำสำเนาหนังสืออนุญาต (ช.2) ตามข้อ 3.2 ไปกับยานพาหนะทุกคัน

4) การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

4.1 สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัดตรวจสอบข้อมูลสัตว์ปีกป่วยตาย และข้อมูลการขนซากออกจากฟาร์มตามข้อ 3.3 หากพบความผิดปกติ ให้เข้าตรวจสอบและเก็บตัวอย่างซากส่งห้องปฏิบัติการ พร้อมทั้งห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกในฟาร์มทั้งหมดจนกว่าจะมีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

4.2 เมื่ออายุสัตว์ปีกครบกำหนดเข้าโรงฆ่าก่อนออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกออกจากฟาร์มไปยังโรงฆ่า ให้ผู้ออกใบอนุญาตพิจารณาจำนวนสัตว์ปีกที่เข้าเลี้ยง จำนวนสัตว์ปีกตาย/คัตทิ้งฝัดหรือเผาในฟาร์ม จำนวนซากสัตว์ปีกที่นำไปให้สัตว์น้ำ หรือกรณีนำซากสัตว์ปีกเข้าโรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) และจำนวนสัตว์ปีกที่ขออนุญาตเข้าโรงฆ่าจะต้องมีความสอดคล้องกัน

4.3 หากพบว่ามีการกระทำผิดกฎหมายให้แจ้งความดำเนินคดีทันที

5) การตรวจสอบการปฏิบัติงานของฟาร์ม

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และด่านกักกันสัตว์เข้าสู่ตรวจสอบฟาร์มสัตว์ปีกหรือโรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) และตั้งจุดตรวจสอบการเคลื่อนย้าย หากพบว่าฟาร์มหรือโรงงานกำจัดซากสัตว์มีการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขจะถูกยกเลิกการรับรองทันที หรือหากกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์จะถูกดำเนินคดีถึงที่สุด และถูกพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอนมาตรฐานฟาร์ม หากสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกมีส่วนเกี่ยวข้องจะถูกเพิกถอนใบอนุญาตควบคุมฟาร์มและส่งให้สัตวแพทย์สภาพดำเนินการเกี่ยวกับวิชาชีพสัตวแพทย์ต่อไป

ซ.1

กรมปศุสัตว์

คำขออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกตายปกติหรือคัตทิ้ง

วันที่ .....

เรียน .....

ด้วยข้าพเจ้า .....อายุ .....ปี เลขที่บัตรประชาชน .....
 อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ถนน ..... ตำบล .....
 อำเภอ ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... E-mail.....
 มีความประสงค์ขออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้ง จากฟาร์ม .....
 เลขทะเบียนฟาร์ม ..... ตั้งอยู่ที่ .....

.....
 เลี้ยงสัตว์ปีกชนิด .....จำนวนเข้าเลี้ยง ..... ตัว จำนวนวันที่เลี้ยง ..... วัน
 โดยเลี้ยงระหว่างวันที่ ..... ถึงวันที่ .....

อัตราสูญเสียที่ยอมรับได้

สัตว์ปีกเนื้อ อัตราร้อยละ ..... (ไม่เกินร้อยละ 7) หรือไม่เกิน .....ตัว/ตลอดรุ่นการเลี้ยง
 สัตว์ปีกไข่หรือสัตว์ปีกพันธุ์ อัตราร้อยละ .....หรือไม่เกิน ..... ตัว ในระยะเวลา 1 เดือน

พื้นที่ปลายทาง

สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ (ระบุงชนิด) พร้อมเลขทะเบียนหรือเลขที่เอกสารคำขอขึ้นทะเบียน
 ของกรมประมง .....

โรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) พร้อมเลขที่ใบรับรองของกรมปศุสัตว์
 .....

ลงชื่อ ..... ผู้ขออนุญาต
 (.....)

ลงชื่อ .....
 (.....)

เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ผู้รับคำขอ

ซ.2

กรมปศุสัตว์

เลขที่ (ลำดับที่).../(พ.ศ.)....

หนังสืออนุญาตให้เคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกออกจากฟาร์ม

เขียนที่ .....

หนังสือฉบับนี้แสดงว่าเจ้าของฟาร์มสัตว์ปีก ชื่อ .....อายุ..... ปี
 เลขที่บัตรประชาชน .....อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ .....ถนน .....
 ตำบล .....อำเภอ ..... จังหวัด .....โทรศัพท์ .....
 E-mail.....
 ฟาร์มสัตว์ปีกชื่อ ..... เลขทะเบียนฟาร์ม .....
 ตั้งอยู่ที่ .....
 เลี้ยงสัตว์ปีกชนิด ..... จำนวนเข้าเลี้ยง ..... ตัว

ได้รับอนุญาตให้เคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่เลี้ยงในฟาร์มที่ตายปกติหรือคัดทิ้งไปยัง

สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ (ระบุนิต) พร้อมเลขทะเบียนหรือเลขที่เอกสารคำขอขึ้นทะเบียน
 ของกรมประมง .....
 จำนวนซากสัตว์ปีกที่ได้รับอนุญาตไม่เกิน ..... ตัว

โรงงานกำจัดซากสัตว์ปีก (Rendering plant) พร้อมเลขที่ใบรับรองของกรมปศุสัตว์

.....
 .....

จำนวนซากสัตว์ปีกที่ได้รับอนุญาตไม่เกิน ..... ตัว
 ระยะเวลาที่อนุญาตให้เคลื่อนย้ายระหว่างวันที่ ..... ถึงวันที่ .....

ออกให้ ณ วันที่ .....

ลงชื่อ .....

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ

- 1) ผู้ออกหนังสืออนุญาตคือปศุสัตว์จังหวัดหรือปศุสัตว์อำเภอ
- 2) พื้นที่ปลายทางที่เป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำจะต้องได้รับการขึ้นทะเบียนหรืออยู่ระหว่างขั้นตอนการขึ้นทะเบียนจากกรมประมง ส่วนโรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) จะต้องได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์
- 3) จำนวนซากสัตว์ปีกเนื้อให้อนุญาตได้ตามที่คำนวณจากอัตราการตายปกติหรือคัตทิ้งตลอดรุ่นของการเลี้ยงแต่ไม่เกินร้อยละ 7 ของสัตว์ปีกที่เข้าเลี้ยงทั้งหมด ส่วนสัตว์ปีกไข่หรือสัตว์ปีกพันธุ์คำนวณในระยะเวลา 1 เดือน ทั้งนี้เป็นไปตามที่พาร์มกำหนดอัตราที่ยอมรับได้ของการตายหรือคัตทิ้งดังกล่าว
- 4) สัตว์ปีกเนื้อให้อนุญาตล่วงหน้าได้ตลอดรุ่นของการเลี้ยง ส่วนสัตว์ปีกไข่หรือสัตว์ปีกพันธุ์ให้อนุญาตล่วงหน้าได้ คราวละ 1 เดือน
- 5) ให้นำสำเนาหนังสือฉบับนี้ (ช.๒) ไปพร้อมกับยานพาหนะที่ขนย้ายซากสัตว์ปีกทุกคัน

แบบบันทึกการตรวจรับอาหารสัตว์สำเร็จรูปหรือวัตถุดิบอาหารสัตว์

ชื่อเจ้าของฟาร์ม/เกษตรกร.....ชื่อฟาร์ม .....เลขทะเบียนฟาร์ม .....

วัน เดือน ปี	ผู้ขาย อาหารสัตว์	ชนิดอาหารสัตว์	จำนวน	Lot No.	ลักษณะปรากฏ			ผู้ตรวจสอบ
					สี	กลิ่น	ความชื้น	

แบบบันทึกการรักษาและดูแลสุขภาพไก่

คอกที่.....พันธุ์.....เกิดวันที่.....จำนวน(เริ่มต้น).....ตัว เริ่มเลี้ยงวันที่.....

วัน เดือน ปี	อาการ	ผลการตรวจวินิจฉัยโรค	การรักษาและผลการรักษา	สัตวแพทย์ ผู้ควบคุมฟาร์ม

แบบบันทึกการใช้วัคซีน ยา และสารเคมีในฟาร์ม

ชื่อเจ้าของฟาร์ม/เกษตรกร.....ชื่อฟาร์ม .....เลขทะเบียนฟาร์ม .....

โรงเรียนที่.....สายพันธุ์.....เกิดวันที่.....จำนวน(เริ่มต้น).....ตัว เริ่มเลี้ยงวันที่.....

แหล่งที่มา.....

วัน เดือน ปี	ข้อมูลยาและสารเคมีที่ใช้						ชื่อผู้บันทึก
	ชื่อการค้า / บริษัท	เลขทะเบียน	ชื่อสามัญ	Lot No.	วิธีการใช้	วันหมดอายุ	

แบบบันทึกบุคคลเข้า-ออกฟาร์ม

ว/ด/ป	ชื่อ-สกุล	วัตถุประสงค์การเข้า-ออกฟาร์ม	เลขทะเบียนรถยนต์	จำนวนคน	ลายเซ็น

แบบบันทึกประวัติบุคคลากร

ชื่อ ..... ตำแหน่ง..... เพศ.....วันเดือนปีเกิด.....วันที่เข้าทำงาน.....
 วุฒิการศึกษา.....

การฝึกอบรม				ผู้จัดการฟาร์ม
วันที่เข้าฝึกอบรม	ระยะเวลาในการฝึกอบรม	สถานที่ฝึกอบรม	เรื่องที่เข้าฝึกอบรม	

